
DE GROENE AMSTERDAMMER

Kunst & Cultuur Toneel: 'Broken Winged Bird'

Frontsoldaten

[Marijn van der Jagt](#) 24 juni 2020 – verschenen in [nr. 26](#)

Jouman Fattal en Joy Wielkens in Broken Winged Bird © Lisa Maatjens

Dat het publiek in een U-vorm rond het speelvlak zit, is ingegeven door de omstandigheden. Met deze coronaproof eigen (co)productie opent het Amsterdamse theater Frascati weer zijn deuren. Dat er amper vormgeving te pas komt aan *Broken Winged Bird* is omdat de voorstelling met een minimaal budget is gemaakt. Het verhaal over de zwarte Amerikaanse oorlogsveteraan Timothy Hood zou eenmalig op 4 mei verteld worden op herdenkingsfestival Theater Na de Dam. Toen de initiatiefnemer, actrice en theatermaker Jouman Fattal, eraan begon met medespeelster Joy Wielkens en tekstschrijver Timen Jan Veenstra leefde George Floyd nog. Zes weken na de beoogde opvoeringsdatum ademt de voorstelling de actualiteit van dit moment.

De soldaat die meehielp om Europa te bevrijden werd na zijn thuiskomst in gesegregeerd Amerika doodgeschoten door een politieagent, omdat hij in een tram ging zitten op een plek met een bordje *'Only for whites'*. En de vorm van de voorstelling – de intieme setting, de eenvoud van theatrale middelen – past perfect bij de kale, kille waarheid die de makers adembenemend dichtbij brengen. In korte taferelen, die speels wisselen van toon en vertelstijl, verplaatsen Fattal en Wielkens zich in het toen en daar, en blijven tegelijk vertellers in het hier en nu. Hun verschijning die familiewortels in Syrië en Suriname laat zien, zorgt voor een extra betekenislaag. Ze playbacken mee met de toespraak van generaal MacArthur, die het einde van de Tweede Wereldoorlog afkondigde met: *'Today unshackled peoples are tasting the full sweetness of liberty.'*

In verstilde dialogen tussen de thuis gekomen, zwijgende soldaat en zijn machteloos naar hem uitreikende vriendin tonen ze hoe de oorlog hem juist heeft geketend. 'Ik draag de botfragmenten van mijn vrienden begraven in mijn vel', zegt de veteraan in zijn gedachten. Sjouwend met een absurdistisch uitvergroot 'lijk' van opgebonden witte stof spelen de vrouwen frontsoldaten. De makker van Timothy Hood meent in het lichaam een hogergeplaatste te herkennen die 'zijn halve familie' bezat op een plantage. Hood eist van hem respect voor de dode die ze moeten begraven. In een opgelezen brief uit de rechtszaak na de politimoord op Hood klinkt de term *justifiable homicide*, die de schutter vrijpleitte.

Uitgelaten dansen de actrices op Duke Ellingtons jarendertig *'It don't mean a thing if it ain't got that swing'*, hun bewegingen vervreemdend vertragend als de klanken vervormen. Dit komt terug in een jeugdherinnering van Hood, die bij deze muziek mensen zag dansen door de straten van Parijs, in het Europa waar het leger hem naartoe zou brengen, weg van het geweld waarin hij opgroeide. De teruggehouden emoties betalen zich uit bij het ontroerende einde, als Hood na zijn dood aan zijn vriendin vraagt om de haat niet door te geven aan de kinderen die zij nu met een ander zal krijgen. Bijna alles is ontsproten aan de verbeelding van de makers. Er was namelijk niks over Timothy Hood te vinden. Maar meer dan verbeeldingskracht heeft het theater niet nodig, bewijst deze kleine vertelling die de kracht heeft van een historisch document.

Broken Winged Bird wordt volgend seizoen doorgespeeld, frascatitheater.nl